

Для посилань: Пискун О.М., Дейнека В.О. Організація інтерактивної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 25-26 квітня 2024 р.). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка. С. 164-166.

ПИСКУН О.М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка,

доцент кафедри педагогіки, психології і методики технологічної освіти,

м. Чернігів, oks76@ukr.net

ДЕЙНЕКА В.О.

студентка магістратури ННІ професійної освіти та технологій,

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

м. Чернігів, deinekavitalina@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Актуальність. Умови сьогодення вимагають від педагогів швидкої адаптації до змін, гнучкості професійних навичок, переосмислення традиційних форм, методів і засобів навчання, опанування новими цифровими інструментами організації освітнього процесу. Так, очна форма навчання здатна забезпечити цікавий освітній процес з активним спілкуванням здобувачів та їх «живою» інтерактивною взаємодією. Проте, дистанційна форма навчання змушує шукати нові способи організації інтерактивної взаємодії учасників освітнього процесу, які перебувають віддалено один від одного і не мають безпосереднього контакту.

Об'єктивно виникає необхідність інтеграції звичних інтерактивних методів, що застосовуються в умовах очного навчання, та можливостей інформаційно-комунікаційних технологій і цифрових інструментів, завдяки яким здійснюється дистанційне навчання. Отже, **метою** нашого дослідження є

пошук способів організації ефективної інтерактивної взаємодії учасників освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання.

Виклад основного матеріалу. Інтерактивні методи – це такі способи організації навчання, коли здобувачі освіти і викладач перебувають у режимі постійного діалогу, активної взаємодії між собою. Ці методи дозволяють організовувати освітній процес таким чином, щоб всі здобувачі освіти однаково брали участь у пізнавальному процесі, сприяли таким способом навчання інших, а також обмінювалися інформацією та ідеями. Такі відносини дозволяють здобувачам освіти не тільки опанувати знання, але й розвивати комунікативні навички: вміння слухати і розуміти інших, оцінювати і поважати різні точки зору, брати участь у дискусіях, ухвалювати спільні рішення, розвивати толерантність і відповідальність, відчувати себе частиною команди і працювати на спільний результат, встановлювати доброзичливі взаємини з партнерами по грі та отримувати задоволення від спільної діяльності. Учасники такої міжособистісної комунікації більш мобільні, відкриті й активні.

Інтерактивні методи сприяють інтенсифікації та оптимізації навчального процесу, допомагають учням аналізувати інформацію, правильно формулювати власну думку, дискутувати, обґрунтовувати й доводити свою точку зору, бути більш впевненими та незалежними. Використання інтерактивних методів дає можливість змінювати форми навчальної діяльності, уникаючи монотонності, і знімати нервові напруження за рахунок застосування ігрових моментів [1].

В умовах дистанційного навчання виникла проблема: як же забезпечити ефективну міжособистісну взаємодію учасників освітнього процесу? Звичайно, в режимі онлайн-конференції легко організувати бесіду або усне опитування, проте, для того щоб забезпечити спільну творчу роботу, гру, змагання, роботу в групах, вчителю доведеться оволодіти відповідними цифровими інструментами і підготувати спеціальне дидактичне забезпечення. Для цього педагог може скористатися розробленими для даних цілей електронними інтерактивними дидактичними матеріалами, а може й створити їх власноруч за допомогою різноманітного програмного забезпечення та онлайн-сервісів.

Багато цифрових платформ вже мають в собі певні шаблони, або навіть розроблені заняття. Вчителю лише потрібно обрати відповідний клас та тему. Прикладом таких платформ можуть бути Kahoot!, WorldWall, Liveworksheets, Quizlet, Єдина Школа, HUMAN ШКОЛА, Нові Знання, Prosvita [2].

Інтерактивні інструменти вчителя стали невід'ємною частиною роботи на уроці як у дистанційній, так і змішаній формах навчання. Розглянемо, які можливості для організації міжособистісної взаємодії надають цифрові засоби:

- платформи дистанційного навчання, наприклад, Google Classroom, окрім того, що забезпечують спілкування усіх учасників курсу у формі чату, ще й дозволяють створювати завдання, призначені для колективного виконання за рахунок надання дозволу здобувачам спільно редагувати файл. Такі спільні або групові навчальні завдання формують стосунки відповідальної взаємозалежності, коли кожен учасник групи намагається якнайкраще виконати свою частину завдання, розуміючи, що від цього залежить загальний успіх його групи;

- програмні платформи для відеоконференцій (Zoom, Google Meet, Microsoft Team) забезпечують не лише усне спілкування учасників, демонстрацію й обговорення різноманітних матеріалів, але й дозволяють організовувати колективну чи групову роботу в онлайн-режимі;

- онлайн-дошки є найбільш популярним інтерактивним програмним засобом у дистанційному навчанні, що дозволяє організовувати творчу взаємодію без обмежень по кількості учасників – спільно редагувати вміст, малювати, додавати файли, робити написи, позначки, «клеїти стікери», створювати віртуальні мудборди, проводити спільні мозкові штурми, систематизувати інформацію у вигляді інтелект-карт тощо;

- дидактичні ігри і квести (вебквести – це інтерактивні завдання-пошуки з елементами рольової гри, засновані на використанні інтернет-ресурсів, у процесі яких здобувачі самостійно одержують знання, необхідні для виконання цих завдань) дають можливість організувати емоційно насичену взаємодію здобувачів, додати змагального ефекту, підвищити зацікавленість навчальним

матеріалом, залучити усіх учасників до активної співпраці;

- програмні засоби для інтерактивного опитування (Mentimeter, Kahoot!, Wordwall, Edpuzzle тощо) дозволяють швидко зібрати інформацію з групи і одразу визначити рівень розуміння або ступінь засвоєння навчального матеріалу, або визначити загальний емоційний настрій, або провести рефлексію і представити результати в зручній графічній формі.

Висновки. Отже, правильно організоване інтерактивне онлайн-навчання стало майже повноцінною альтернативою очного навчання. І хоча думки педагогів, учнів та їхніх батьків стосовно використання цифрових засобів різняться, на сьогоднішній день, в умовах війни в Україні – це єдиний спосіб підтримувати освітній процес на достатньому рівні і забезпечувати міжособистісну взаємодію здобувачів. Сучасні програмні цифрові інтерактивні засоби надають педагогові додаткові корисні спроможності, збагачуючи традиційні методи інноваційними способами, формами і прийомами викладання, створюють позитивний емоційний фон освітнього процесу, здатні забезпечувати інтерактивну комунікацію всіх учасників освітнього процесу, створювати умови для творчої співпраці і командної роботи.

Список використаних джерел:

1. Гевко І. В. Використання інтерактивних технологій в освіті. *Наукові записки [Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова]. Серія : Педагогічні науки*. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. Вип. СХХХІХ (139). С. 53-60.

2. Аверкина М., Лихошерстова Ю. Цифрові платформи в інтерактивному навчанні. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 1. С. 128-132.